

सन २००९-१० या आर्थिक वर्षात मराठवाडा विकास कार्यक्रमातर्गत मराठवाडयामधील फक्त अवर्षण प्रवण तालुक्यातील कोल्हापूर पध्दतीच्या बंधा-यांच्या दुरुस्तीची कामे(स्थानिक क्षेत्र) हाती घेण्याचा कार्यक्रम(योजनांतर्गत)

महाराष्ट्र शासन

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

शासन निर्णय क्र. लपायो-२००९/प्र. क्र. २५८/जल-४

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२,

दिनांक :- ११ फेब्रुवारी, २०१०

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, क्रमांक लपायो-१०९४ / प्र.क्र.८१ / जल- २अ दिनांक २८ सप्टेंबर, १९९४.
- २) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, क्रमांक लपायो-१०९९ / प्र.क्र.३४७ / जल-१ दिनांक ३१ जुलै, २०००
- ३) शासन परिपत्रक पाट बंधारे विभाग क्र. देदुप्र२००१/(२७४/२००१) सि.व्य. (कामे) दिनांक २ जुलै २००२
- ४) शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग यांचे क्रमांक मविप-२००८/प्र.क्र.२/अर्थसंकल्प दिनांक २० ऑक्टोबर २००८ चे पत्र
- ५) मुख्य अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्थानिक स्तर) पुणे यांचे क्रमांक मुअ/लपा/लेखा-३/ ७४२२ /दिनांक ३१ डिसेंबर, २००९ चे पत्र

प्रस्तावना :-

राज्यातील मराठवाडा प्रादेशिक विभागामध्ये ० ते २५० हेक्टर सिंचन क्षमते अंतर्गत अवर्षण प्रवण भागात कोल्हापूर पध्दतीचे बंधारे आहेत. प्रस्थापित असलेल्या कोल्हापूर पध्दतीच्या बंधा-यांमध्ये प्रतिवर्षी पाणीसाठा निर्माण झाल्यानंतर भूगर्भातील पाणी पातळीमध्ये वाढ होऊन बंधा-याच्या बाजूच्या दोन्ही तिरावर असलेल्या विहीरीच्या पाणी पातळीमध्ये वाढ होऊन, प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष सिंचन क्षेत्र निर्माण होण्यास मदत होते. तथापि बांधण्यात आलेल्या कोल्हापूर पध्दतीच्या बंधा-यांची निधी अभावी वेळोवेळी नियमित दुरुस्त्या न झाल्याने दुरावस्था झालेली आहे. तसेच अवर्षण प्रवण क्षेत्रातील कोल्हापूर पध्दतीच्या बंधा-यांचे अतिवृष्टीमुळे मोठ्या प्रमाणात पार्श्ववहन होऊन त्याचे नुकसान झालेले आहे. काही अत्यावश्यक दुरुस्त्या केल्यामुळे बंधारे पूर्ववत होऊन संकल्पीत सिंचन क्षमता पुनर्स्थापित होणार आहे व शेतक-यांचा व नागरिकांचा सिंचनाचा, पिण्याचा पाण्याचा व जनावरांच्या पिण्याच्या पाण्याचा प्रश्न सुटण्यास बळंशी मदत होणार आहे. म्हणून विद्यमान कोल्हापूर पध्दतीच्या बंधा-यांची दुरुस्ती करण्यासाठी लाभधारकांकडून

होणारी सततची मागणी विचारात घेऊन औरंगाबाद येथे दिनांक १७ व १८ सप्टेंबर २००८ रोजी झालेल्या मंत्रिमंडळाच्या बैठकीमध्ये मराठवाडा विकास कार्यक्रमांतर्गत कोल्हापूर पध्दतीचे बंधा-यांची दुरुस्ती (स्थानिक क्षेत्र) फक्त अवर्षणप्रवण (डी.पी.ए.पी.) तालुक्यासाठी कार्यक्रम हाती घेण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. सदर कार्यक्रमाचा कालावधी एक वर्षाचा असल्याने त्याची अंमलबजावणी सन २००९-१० या आर्थिक वर्षामध्ये पूर्ण करणे आवश्यक आहे. त्यासाठी कार्यक्रमांची अंमलबजावणी व तरतूद मंजूर करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

१. मराठवाडा विकास कार्यक्रमांतर्गत उपलब्ध करून देण्यात आलेला निधी मराठवाड्यातील कोल्हापूर पध्दतीच्या प्रकारच्या बंधा-यांच्या दुरुस्तीसाठी फक्त अवर्षण प्रवण (D.P.A.P) तालुक्यात वापरात आणावयाचा निर्णय शासनाने घेतला आहे.

२. सन २००९-१० या आर्थिक वर्षामध्ये सदर कामांसाठी रु.१६००.०० लक्ष एवढा निधी अथसंकल्पीत केला असून, सोबत जोडलेल्या विवरणपत्र "अ" व "ब" मध्ये दर्शविलेल्या योजनांना मान्यता देण्यात येत असून, त्या समोर दर्शविल्याप्रमाणे निधी मंजूर करण्यात येत आहे. त्याचे जिल्हा निहाय संक्षिप्त विवरण खालील प्रमाणे आहे.

(रुपये लाखात)

अ. क्र.	जिल्हा	स्थानिक क्षेत्र		जिल्हा परिषद		एकूण स्थानिक क्षेत्र व जि.प.	
		योजनांची संख्या	दुरुस्तीसाठी मंजूर निधी	योजनांची संख्या	दुरुस्तीसाठी मंजूर निधी	योजनांची संख्या	दुरुस्तीसाठी मंजूर निधी
१	औरंगाबाद	१२	२८५.९५	४४	९९४.००	५६	१२७९.९५
२	जालना	०	०	६	३१.५०	६	३१.५०
३	बीड	०	०	३५	९५.१०	३५	९५.१०
४	लातूर	०	०	१४	४८.४७	१४	४८.४७
५	उस्मानाबाद	१	१२.५०	४२	१२४.९५	४३	१३७.४५
	एकूण	१३	२९८.४५	१४९	१२९४.०२	१५४	१५९२.४७

३. कोल्हापूर पध्दतीच्या बंधा-याच्या विशेष दुरुस्तीसाठी शासनाने स्वतंत्र असे मापदंड व निकष निश्चित केले नाहीत. सर्वसाधारणपणे कोल्हापूर पध्दतीच्या बंधा-यांना पुरामुळे नुकसान होऊन तिरावरील मातीचे पार्श्ववहन होऊन व कालांतराने बांधकामाची झीज होऊन नुकसान झालेले आहे. म्हणून त्यामध्ये काँक्रीट कोपींग, दोन्ही तिरावरील संरक्षण भिती व खचलेले माती काम इत्यादीचा समावेश विशेष दुरुस्तीमध्ये करण्यात यावा.

४. कोल्हापुरी पध्दतीच्या विशेष दुरुस्तीच्या अटी व शर्ती खालील प्रमाणे राहतील :- .

अ) कार्यान्वयन यंत्रणा:-

विशेष दुरुस्तीची कामे कोल्हापुर पध्दतीच्या बंधान्याची मालकी ज्या यंत्रणेकडे आहे (जिल्हा परिषद किंवा स्थानिक स्तर) त्यांनीच अधीक्षक अभियंता लघु पाटबंधारे (स्था.स्तर) मंडळ औरंगाबाद यांच्या देखरेखी व नियंत्रणाखाली करावीत.

ब) तांत्रिक मान्यता:-

कोल्हापुर पध्दतीच्या बंधान्यांचे विशेष दुरुस्तीच्या कामांना तांत्रिक मान्यता देण्याचे अधिकार सार्वजनिक बांधकाम नियमपुस्तिका १९८४ मधील परिशिष्ट ४२ अ.क्र.१३ (३) अ व ब नुसार मंडळाच्या अर्थसंकल्पीत तरतुदीच्या मर्यादेत नियंत्रक अधिका-यांना म्हणजे अधीक्षक अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्थानिक स्तर) औरंगाबाद यांना पूर्ण अधिकार व कार्यकारी अभियंता यांना मंजूर अर्थसंकल्पीय तरतुदीच्या अधिन राहून प्रत्येक प्रकरणात रु.५.०० लक्ष पर्यंत अधिकार प्रदान करण्यात येत आहे.

क) कामावरील देखरेख व कामाचे मुल्यमापन :-

१) वरील कामावरील देखरेख व कामाचे मुल्यमापन जिल्हा स्तरावर चक्रीय पध्दतीने (जिल्ह्यातील पहिल्या उप विभागाचे कामाचे मुल्यमापन व तपासणी दुस-या उप विभागाने करावी, दुस-या उप विभागाचे कामांचे मुल्यमापन व तपासणी तिस-या उप विभागाने करावी. याप्रमाणे शेवटच्या उप विभागाने पहिल्या उप विभागाचे कामाचे मुल्यमापन व तपासणी करावी. मात्र दुस-या उप विभागाचे मुल्यमापन व तपासणी पहिल्या उप विभागाने करू नये म्हणजेच प्रत्येक उप विभागाने आपापसात कामाचे मुल्यमापन व तपासणी करू नये.) करून कार्यपुर्तीचा अहवाल मंडळ कार्यालयास सादर करावा. मंडळ कार्यालयाने एकत्रित अहवाल मुख्य अभियंता व शासनास सादर करावा

ड) इतर संकीर्ण :-

१) विशेष दुरुस्तीचे अंदाजपत्रक तयार करण्यापूर्वी दुरुस्तीच्या कामाची मोजमापे दोन उपअभियंता मार्फत संयुक्तपणे घेण्यात यावी.

२) विशेष दुरुस्तीसाठी मापदंड निश्चित केले नसल्यामुळे विवरणपत्र "अ" व "ब" मध्ये दर्शविलेल्या अंदाजित किंमतीच्या मर्यादेत कोल्हापुर पध्दतीच्या बंधान्याची दुरुस्ती करावी.

३) विशेष दुरुस्तीचा निधी प्रचलित धोरणानुसार शासनाकडून थेट नियंत्रक अधिकारी अधीक्षक अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्थानिक स्तर) मंडळ यांच्याकडे वर्ग करण्यात येईल.

४) नियंत्रक अधिकारी यांना प्राप्त झालेला निधी वेळेत खर्च व सिंचन क्षमता पुनर्स्थापित न झाल्यास अधीक्षक अभियंता / कार्यकारी अभियंता यांना जबाबदार धरण्यात येईल.

५) विशेष दुरुस्ती हाती घेण्यापूर्वी पाणी वापर सहकारी संस्थेकडून योजना हस्तांतर करून घेण्याचे हमीपत्र घ्यावे व विशेष दुरुस्तीची कामे पूर्ण केल्यानंतर सदर को.प.बंधारे पाणीवापर सहकारी संस्थेस त्वरित हस्तांतरीत करण्यात यावेत.

५. लघु पाटबंधारे योजनांतर्गत मराठवाड्यातील अवर्षण प्रवण तालुक्यातील कोल्हापुर पध्दतीच्या बंधा-याच्या दुरुस्तीसाठी सन २००९-१० या वित्तीय वर्षाकरिता अर्थसंकल्पित करण्यात आलेल्या रुपये

१६००.०० लक्ष तरतूदीतून रुपये १५९२.४७ लक्ष (रुपये पंधरा कोटी ब्यान्नव लक्ष सत्तेचाळीस हजार फक्त) एवढा निधी रोख रकमेत देय अनुदान म्हणून संबंधितांना उपलब्ध करून देण्यासाठी अधीक्षक अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्थानिक स्तर) मंडळ, औरंगाबाद यांच्या अधिनस्त ठेवण्यात येत आहे. सदर अनुदानातून विहीत अटी व शर्ती पूर्ण करणा-या कामांच्या बाबींवर मंजूर करण्यात आलेले अनुदान खर्च करण्यास शासन अनुमती देत आहे. सदर खर्च हा सन २००९-१० या वर्षासाठी लेखाशिर्ष २७०२ ८०२५ खाली उपलब्ध असलेल्या नियतव्ययातून भागविण्यात यावा.

६. या अनुदानातून होणारा खर्च मागणी क्रमांक एल-३, २७०२ लहान पाटबंधारे ०३ देखभाल व दुरुस्ती, १९६ जिल्हा परिषदांना सहाय्य, पंचवार्षिक योजना अंतर्गत योजना (स्थानिक क्षेत्र), (०३) सर्वसाधारण योजना, इ(०३)(०१) अवर्षण प्रवण तालुक्यातील कोल्हापूर पध्दतीच्या बांधा-यांची दुरुस्ती (२७०२ ८०२५), २७ लहान बांधकामे या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

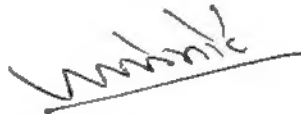
७. सदर कार्यक्रमांतर्गत उपलब्ध करून दिलेल्या निधीतून करण्यात आलेल्या कामांची माहिती शासनाच्या वेबसाईटवर दर्शविण्यात यावी व ती वेळोवेळी अद्यावत करण्यात यावी.

८. मराठवाडा विकास कार्यक्रमांतर्गत जाहीर केलेल्या कार्यक्रमाचा आढावा व खर्च सर्व स्तरावर वेळोवेळी घेण्यात यावा आणि वरील कार्यक्रमांतर्गत आर्थिक व भौतिक प्रगतीचा अहवाल मुख्य अभियंता (स्थानिक स्तर) पुणे यांना व शासनास न चुकता सादर करावा.

९. दोषी अधिका-यांवर जबाबदारी निश्चित करण्याच्या अटीवर ही मान्यता देण्यात येत आहे. सबब योजनांच्या सदोष बांधकामाबाबत दोषी आढळणा-या अधिका-यांविरुद्ध जबाबदारी निश्चित करण्यात यावी.

१०. हा शासन निर्णय नियोजन विभागाचे अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ९३५/१४३३ दिनांक ९ फेब्रुवारी २०१० व वित्त विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ४८/१०/व्यय-१५ दिनांक ११ फेब्रुवारी २०१० अन्वये दिलेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

(प्र. के. मोटे)

सहपत्र :- वरील प्रमाणे

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) विभागीय आयुक्त (विकास) (सर्व)
- २) मुख्य अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्थानिक स्तर) महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- ३) महालेखापाल-१, महाराष्ट्र, मुंबई (लेखा परिक्षण व लेखा अनुज्ञेयता) (५ प्रतीसह)
- ४) महालेखापाल-२, महाराष्ट्र, नागपूर, (लेखा परिक्षण व लेखा अनुज्ञेयता) (५ प्रतीसह)
- ५) मा. मंत्री (जलसंधारण) यांचे खाजगी सचिव,
- ६) मा. राज्य मंत्री (जलसंधारण) यांचे खाजगी सचिव,
- ७) अधीक्षक अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्थानिक स्तर) मंडळ, (सर्व)
- ८) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, औरंगाबाद/उस्मानाबाद/जालना/बीड/लातूर
- ९) कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्थानिक स्तर) विभाग, औरंगाबाद, उस्मानाबाद, जालना, बीड, लातूर

- १०) कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे, जिल्हा परिषद, औरंगाबाद/उस्मानाबाद/जालना/बीड/लातूर
- ११) मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी जिल्हा परिषद, औरंगाबाद/उस्मानाबाद/जालना/बीड/लातूर
- १२) जिल्हा कोषागार अधिकारी, औरंगाबाद/उस्मानाबाद/जालना/बीड/लातूर
- १३) प्रधान सचिव (जलसंधारण) यांचे स्वीय सहायक, ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग.
- १४) सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा यांचे स्वीय सहायक
- १५) नियोजन विभाग (५ जादा प्रतीसह)
- १६) वित्त विभाग (व्यय १५ व अर्थ १६)
- १७) जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
- १८) ग्रा.वि. व ज.सं.वि. का.क्र. वित्त-१, वित्त-२, वित्त-६, जल-१, जल-२, जल-३, जल-११, जल-१९,
- १९) निवड नस्ती, कार्यासन क्र. जल-४, ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग.

विवरणपत्र "अ"

मराठवाडा विकास कार्यक्रमांतर्गत अवर्षण प्रवण तालुकातील कोल्हापुर पद्धतीच्या बंधाऱ्याची दुरुस्ती (स्थानिकस्तर) मंजूर निधी.

शासन निर्णय क्रमांक लपाया २००८/प्र.क्र. २५८/जल-४ दिनांक ११/२/२०१० चे सहपत्र

अ.क्र.	योजनेचे नांव	जिल्हा	बांधकाम कधी करवयात आले (च.लाखात)	प्र.मा.किमत (च.लाखात)	अद्यावत किंमत (रुपये लाखात)	योजनेचा पाणीसठा (TCM)	किती सिंचन क्षेत्रकम-वा लागू झाला (हेक्टर)	कोणत्या प्रकारची दुरुस्ती आवश्यक आहे.	दुरुस्तीची मान्यता प्राप्त किंमत (अदात) रुपये लाखात	दुरुस्ती पूर्ण करण्यासाठी लागणारा कालावधी	किती सिंचन क्षेत्राक लागणार आहे (हेक्टर)	प्रति हेक्टर किंमत रु.	कारणे	अद्यावत किंमतीची टक्केवारी	दुरुस्तीसाठी मंजूर निधी (रुपये लाखात)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
१	नईकुंड खोली	औरंगाबाद	९८	८६.८६	३५५.७३	११६६.७८	२०६	दोन्ही निरावरील सरासरी किंमती व खर्चलेला मार्ग प्रवाह	५.००	२ महिने	२०६	२४२७	पार्श्ववहन	१.४१	५.००
२	दौरगाव	औरंगाबाद	९८	९२.७२	३७९.९०	१२४६.०८	२२०	दोन्ही निरावरील सरासरी किंमती व खर्चलेला मार्ग प्रवाह	६.००	२ महिने	२२०	२७२१७	पार्श्ववहन	१.५८	६.००
३	माळुजा	औरंगाबाद	९९	७५.९८	३२२.९२	१०५९.१७	१८७	दोन्ही निरावरील सरासरी किंमती व खर्चलेला मार्ग प्रवाह	५.२५	२ महिने	१८७	२८०७	पार्श्ववहन	१.६३	५.२५
४	नाराद	औरंगाबाद	११९८	७७.५८	३२४.६५	१०६४.८३	५८८	दोन्ही निरावरील सरासरी किंमती व खर्चलेला मार्ग प्रवाह	२७.००	३ महिने	५८८	१४३४२	पार्श्ववहन	८.३२	२७.००
५	शाहजानपूर	औरंगाबाद	११२५	८५.२५	३२१.१९	१०५३.५०	५८६	दोन्ही निरावरील सरासरी किंमती व खर्चलेला मार्ग प्रवाह	३२.००	३ महिने	५८६	१७२०४	पार्श्ववहन	९.९६	३२.००
६	वडुचे	उस्मानाबाद	१११७	१६.०५	८२.८९	२७१.८७	४८	मार्ग दुरुस्ती/कॉन्क्रेट काम	१२.५०	३ महिने	४८	२५०४२	अतिवृष्टी	१५.०८	१२.५०
७	नंदलगाव	औरंगाबाद	११९६	१३.५४	८९.८०	२९४.५३	५२	मार्ग प्रवाह व कॉन्क्रेट	२०.२५	३ महिने	५२	३८९४२	पार्श्ववहन	२२.५५	२०.२५
८	नानेगाव	औरंगाबाद	११४	१५.००	७७.७१	२५४.८८	४५	मार्ग प्रवाह व कॉन्क्रेट	२१.७६	३ महिने	४५	४८३५६	पार्श्ववहन	२८.००	२१.७६
९	जाम्झी तहसगीर	औरंगाबाद	११९६	१४.००	८२.८९	२७१.८७	४८	दोन्ही निरावरील सरासरी किंमती व खर्चलेला मार्ग प्रवाह	२८.००	३ महिने	४८	५८३३३	पार्श्ववहन	३३.७८	२८.००
१०	धनेगाव	औरंगाबाद	११९७	१६.१६	७२.५३	२३७.८९	४२	मार्ग प्रवाह व कॉन्क्रेट	२४.६९	३ महिने	४२	५८७८६	पार्श्ववहन	३४.०४	२४.६९
११	नाचनरल	औरंगाबाद	११९३	९.७१	७२.५३	२३७.८९	४२	दोन्ही निरावरील सरासरी किंमती व खर्चलेला मार्ग प्रवाह	३०.००	३ महिने	४२	७१४२९	पार्श्ववहन	४१.३६	३०.००
१२	शेलागाव	औरंगाबाद	११९७	१२.२५	६२.१७	२०३.९०	३६	दोन्ही निरावरील सरासरी किंमती व खर्चलेला मार्ग प्रवाह	३८.००	३ महिने	३६	१०५५५६	पार्श्ववहन	६१.१३	३८.००
१३	दिनापूर	औरंगाबाद	११९७	१२.७२	६०.४४	१९८.२४	३५	दोन्ही निरावरील सरासरी किंमती व खर्चलेला मार्ग प्रवाह	४८.००	३ महिने	३५	१३७१४३	पार्श्ववहन	७९.४२	४८.००
एकूण		१३ मोजगा	५२४.८२	२३०५.३३			१३३५	०	२९८.४५	०	१३३५				२९८.४५

(Handwritten signature)

(अथ न्यायः)

6/23/74

[illegible]

[Handwritten signature]

[illegible]